

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทย อย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2*

อุทัย บุญมี¹

พรเทพ ฐิ์แผน²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการและเสนอแนะทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 การดำเนินการวิจัย มี 2 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 94 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 2) นำเสนอแนะทางการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) โครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีผลการประเมินอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านความพร้อมด้านปัจจัย ตามลำดับ 2) แนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ที่สำคัญประกอบด้วย 2 แนวทาง คือ การพัฒนาความพร้อมด้านปัจจัย และการพัฒนากระบวนการดำเนินงาน

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ / การพัฒนาคุณธรรม / สร้างสำนึกความเป็นไทย

¹ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พ.ศ. 2555

² ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังพวง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

³ อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

The Evaluation of Virtue Development and Thai Building for Sustainable Thai Children Development Project of Schools Under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2^{*}

Uthai Bunmi¹

Pornthep Rupan²

Abstract

The purposes of this research were to evaluate the project and propose a guideline proceeding for virtue development and Thai building for sustainable Thai children development project of schools under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2. The research process composed of two steps: 1) Evaluation of virtue development and Thai building for sustainable Thai children development project of schools under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2. The samples consisted of 10 school administrators, 94 teaching staffs and 80 school boards. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire. 2) Proposing a guideline proceeding for virtue development and Thai Building for sustainable Thai children development project of schools under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2 by interviewing 10 school administrators together with using content analysis technique.

The research findings were as follows: 1) The evaluation result of virtue development and Thai building for sustainable Thai children development project of schools under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2 was in general at a high level. It was found that the context was at the highest level, and next to that was the product, the process and the input respectively. 2) The proposed guideline proceeding for virtue development and Thai building for sustainable Thai children development project of schools under the Office of Uthai Thani Primary Educational Service Area 2 consists of the development proceeding in the input and the process.

Keywords: Project Evaluation / Virtue Development / Thai Building

^{*} Research Article from thesis for the Master of Education degree, Educational Administration Program, Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand, 2012

¹ Principal of Ban Wangpong School, Ban Rai Distric Uthai Thani Province

² Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University (Thesis Advisor)

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (มาตรา 6) และในกระบวนการการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ ตลอดจนอนุรักษ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 7) และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม ซึ่งเรื่อง หนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมี ความสุข (มาตรา 23 ข้อ 5) ดังนั้นในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งประกาศใช้เมื่อปี 2547 จึงได้กำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลกไว้ในมาตรฐานที่ 1 พร้อมทั้ง กำหนดตัวบ่งชี้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) กาลังกาย กาลังใจที่สมบูรณ์ 2) ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการ ดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคม 3) ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว 4) ทักษะทางสังคม 5) คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547 : 4)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่เน้นคุณธรรมนำ ความรู้ เพื่อให้ตอบสนองต่อการมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยได้กำหนดเป็นกลยุทธ์สำคัญนับตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา คือ กลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยมีจุดเน้น 2 ประการคือ 1) ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่นำคุณธรรมที่ค้ำจุนเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ การสอนตามกลุ่มสาระและวัฒนธรรมองค์กร และ 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ดันแบบและโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 5-7) เพื่อให้การขับเคลื่อนกลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติมีความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึง กำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทย อย่างยั่งยืนภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ 2 : 2553-2555) โดยในส่วนของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ได้กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งที่อยู่ภายใต้ เครือข่ายของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ ต้องดำเนินการ โครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็น ไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยจะนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาในการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนให้มีคุณภาพเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและสำนึกความเป็นไทยของนักเรียนต่อไป

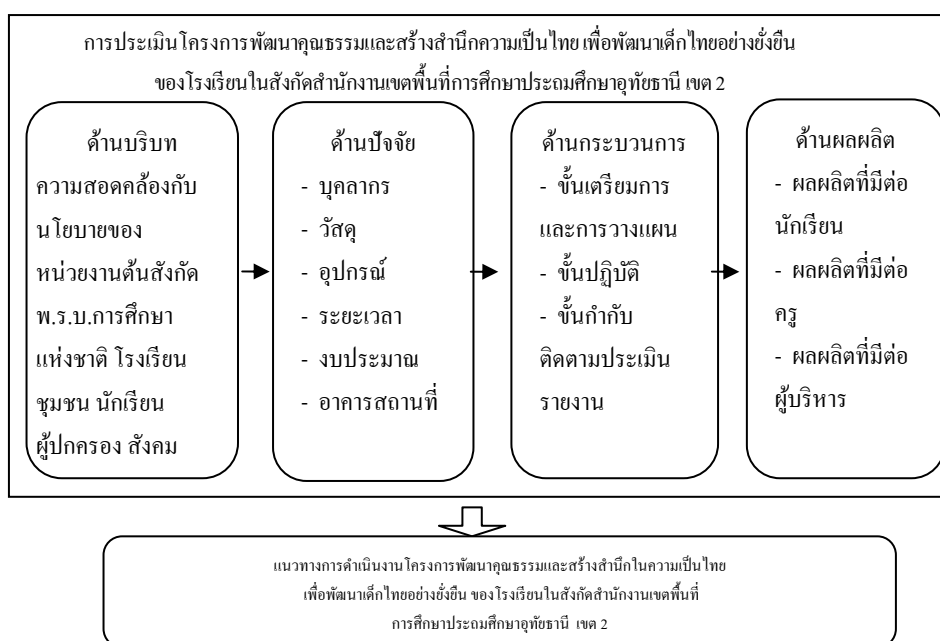
วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP ที่ครอบคลุมการประเมินทั้งด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต รวมทั้งการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแสดงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 318 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 184 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 10 คน ครู จำนวน 94 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี ประถมศึกษา เขต 2 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความพร้อมด้านปัจจัยของโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 69 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบแสดงและเสนอความคิดเห็นต่อแนวทางในการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในด้านความพร้อมด้านปัจจัย

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในด้านกระบวนการดำเนินงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในการออกหนังสือขอความร่วมมือแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร โรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2554-1 กรกฎาคม 2554 จำนวน 184 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งและขอคืนด้วยตัวเอง จำนวน 184 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในด้านความพร้อมด้านปัจจัย และด้านกระบวนการดำเนินงานสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ระหว่างวันที่ 1-15 สิงหาคม 2554 โดยสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ข้อมูลซึ่งเป็นความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านบริบทของโครงการด้านปัจจัยการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน

และผลผลิตของโครงการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในด้านความพร้อมด้านปัจจัย และด้านกระบวนการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ 2 ประการ ดังนี้

1. ผลประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมการประเมินโครงการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทั้งหมด แต่ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านผลผลิต ด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านความพร้อมด้านปัจจัย ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อม มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ โครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตราที่ 6 โครงการมีความเหมาะสมกับศักยภาพและทรัพยากรของโรงเรียน และโครงการเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบัน

1.2 ด้านความพร้อมด้านปัจจัย มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการ โครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ชุมชนและผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน และวิทยากรที่ให้ความรู้ในโครงการมีความรู้ความสามารถเหมาะสม มีวิสัยทัศน์หรือปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ธรรมเนียม หรือแผนกลยุทธ์ที่มีจุดเน้นในการพัฒนาโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน และมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ระบบการบริหารภายในโรงเรียนเอื้อต่อการดำเนินโครงการ

1.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนในการดำเนินการพบว่าทั้ง 3 ขั้น มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากได้แก่ ขั้นเตรียมการและการวางแผน ขั้นกำกับ ติดตาม ประเมินผล และขั้นดำเนินการ ตามลำดับ

1.4 ด้านผลผลิต มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมในการดำเนินงาน พบว่าทั้ง 3 ชั้น มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมค่ายพระ(โตะครู) ครู ผู้ปกครอง กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้พุทธศาสนาสร้างจิตอาสาชุมชน (ศูนย์ GIVE & TAKE) และโครงการคุณธรรมสำนึกดี CSR และโครงการคุณธรรมเยาวชนไทยทำดี ถวายในหลวง ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณธรรมในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านความพร้อมด้านปัจจัย และด้านกระบวนการดำเนินงาน โดยผู้บริหารได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม ไว้ดังนี้

2.1 ด้านความพร้อมด้านปัจจัย มีแนวทางการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ คือ

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการและมอบหมายงานให้ชัดเจน
- 2) ให้ความรู้และแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณธรรมในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน อย่างถูกต้องสม่ำเสมอ
- 3) กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน
- 4) จัดหาวัสดุ-อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมของโครงการให้เหมาะสมและเพียงพอ
- 5) หาเอกสารคู่มือการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณธรรมในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน
- 6) จัดหางบประมาณในการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณธรรมในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืนให้เหมาะสม
- 7) กำหนดเป้าหมายและระยะเวลาในการดำเนินโครงการให้ชัดเจน
- 8) ชี้แจงเป้าหมายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
- 9) ให้มีการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินโครงการ อย่างหลากหลาย
- 10) จัดบุคลากรรับผิดชอบการดำเนินการให้ชัดเจน

2.2 ด้านกระบวนการดำเนินงาน มีแนวทางการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ คือ

- 1) กำหนดแผนและดำเนินการตามแผนที่วางไว้
- 2) ประสานงานระหว่างองค์กรภายในและองค์กรภายนอกก่อนและหลังการดำเนินงาน
- 3) จัดเตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมของโครงการ
- 4) นิเทศ ติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ
- 5) ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น
- 6) เผยแพร่การจัดกิจกรรมของโครงการให้ทราบโดยทั่วไป

7) จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่หลากหลายและสอดคล้องเนื้อหาตาม

หลักสูตรการเรียนการสอน

8) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมและนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประพฤติปฏิบัติเพิ่มเติม

9) จัดกิจกรรมประจำวัน ประจำสัปดาห์

10) ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในการร่วมกิจกรรม และจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญ หรือโอกาสต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการประเมิน โครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณลักษณะในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการประเมิน โครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณลักษณะในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านความพร้อมด้านปัจจัย สามารถอภิปรายผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อม จากผลการวิจัยพบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ โครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตราที่ 6 โครงการมีความเหมาะสมกับศักยภาพและทรัพยากรของโรงเรียน และโครงการเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบัน ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ในการประเมินสภาพแวดล้อมนั้น เป็นการประเมินด้านหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ ความเหมาะสมของโครงการและนโยบายของโรงเรียนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณลักษณะในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน นั้น ทั้งนี้ต้องมีการประชุมเพื่อหาข้อตกลงกับคณะกรรมการและคณะกรรมการสถานศึกษาและโรงเรียนยังมีการวางแผนในการดำเนินงาน ศึกษาข้อมูลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณลักษณะในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งโรงเรียนได้นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกงคา จุลกิจวัฒน์ (2547) ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

นักเรียน “พาลูกไปทำบุญ” ของโรงเรียนบ้านบ่อระแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวทางการดำเนินงานของโครงการทั้งในภาพรวมและรายด้านมีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความพร้อมด้านปัจจัย พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก จำนวน 14 ข้อ มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ชุมชนและผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการดำเนินโครงการ และวิทยากรที่ให้ความรู้ในโครงการมีความรู้ความสามารถเหมาะสม มีวิสัยทัศน์หรือปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ธรรมนูญ หรือแผนกลยุทธ์ที่มีจุดเน้นในการพัฒนาโครงการพัฒนาคุณธรรม และสร้างค่านิยมในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน และมีผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ มีเพียงพอและมีคุณภาพงบประมาณดำเนินกิจกรรม ในโรงเรียนเพียงพอ เหมาะสม และระบบการบริหารภายในโรงเรียนเอื้อต่อการดำเนินโครงการ ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะการประเมินด้านความพร้อมด้านปัจจัย เป็นการประเมินเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการ ดำเนินงานที่เป็นระบบ ระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ กายภาพภาพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งโรงเรียนที่ดำเนินโครงการ เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในขั้นต้นจากการสำรวจและผ่านการตรวจสอบความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการให้ทราบข้อมูล และยังศึกษารายละเอียดในการดำเนินการเป็นอย่างดี ประกอบกับได้รับการสนับสนุนในการดำเนินการ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงประเมินของพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2554) ที่ได้ทำการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาของ อบต. ซึ่งพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับ อบต.ที่เป็นปัจจัยเสริม ได้แก่ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ บุคลากรที่มีความสามารถและมีความร่วมมือกัน ความพร้อมของอบต.ในเรื่องรายได้และทรัพยากรทางการศึกษา และการสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ผู้บริหารที่ขาดวิสัยทัศน์ และไม่มีความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของคงคา จุลกิจวัฒน์ (2547) ผลการวิจัยของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน “พาลูกไปทำบุญ” ของโรงเรียนบ้านบ่อระแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบุคลากรมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก โดยพิจารณาตามขั้นตอนพบว่า ทุกขั้นตอนมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่าโครงการเป็นนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำให้มีกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน และการกำกับติดตามประเมินผลชัดเจน ซึ่งไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของคงคา จุลกิจวัฒน์ (2547) ผลการวิจัยของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน “พาลูกไปทำบุญ” ของโรงเรียนบ้านบ่อระแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการดำเนินงานในภาพรวม และรายชื่อทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านผลผลิต พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายการกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วส่งผลต่อนักเรียน ครูและผู้บริหาร พบว่า ทุกกิจกรรมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมค่ายพระ(โตะครู) ครู ผู้ปกครอง กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้พุทธศาสนาสร้างจิตอาสาชุมชน (ศูนย์ GIVE & TAKE) และโครงการคุณธรรมสำนึกดี CSR และโครงการคุณธรรมเยาวชนไทยทำดีถวายในหลวง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคงคา จุลกิจวัฒน์ (2547) ที่ได้วิจัยประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน “พาลูกไปทำบุญ” ของโรงเรียนบ้านบ่อระแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 และพบว่า ผลผลิตของโครงการ ในภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานี เขต 2 จากความคิดเห็นของผู้บริหารที่เสนอแนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน มีประเด็นที่ควรพิจารณาและนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านความพร้อมด้านปัจจัยที่สำคัญได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการและมอบหมายงานให้ชัดเจนนั้น อาจเนื่องมาจากการโครงการเป็นนโยบายของรัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบ และหน้าที่ให้ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์

2.2 แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่ การกำหนดแผนและดำเนินการตามแผนที่วางไว้นั้น อาจเนื่องมาจากการวางแผนเป็นภารกิจอันดับแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่ดี และกำหนดแนวทางที่คาดว่าจะดีที่สุดโดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำและให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างได้ผล ลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นกับการดำเนินโครงการ และเมื่อบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมวางแผนและกำหนดแผนแล้ว ขั้นตอนการดำเนินการตามแผนทุกคนเข้าใจในหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติตามแผนที่

กำหนดไว้ โครงการที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จต่อไป ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพร ทัพมงคล (2555) ที่ได้นำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท และพบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเหมาะสมกับความเป็นครูมากขึ้น โดยให้การยกย่องและชมเชยครูที่มีประพฤติดี ควรส่งเสริมให้ครูได้รับรางวัล ยกย่อง สดุดีจากหน่วยงานทางราชการ/องค์กร/สมาคมวิชาชีพมากขึ้น และควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนการสอน มีเนื้อหาที่ถูกต้องสมบูรณ์ เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น โดยการกำหนดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยให้โรงเรียนจัดกิจกรรมให้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้มากขึ้น โดยการกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลในทุกชั้นตอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ โครงการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมทุกด้านของโครงการได้ดียิ่งขึ้นต่อไป
- 2.ควรจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจกรรมด้วยความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง โดยให้มีการปฏิบัติกิจกรรมในกิจวัตรประจำวัน ประจำสัปดาห์ หรือกิจกรรมในโอกาสสำคัญต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
- 3.การประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างต่อเนื่อง
- 4.ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายจัดทำแผนให้ชัดเจน ครอบคลุม ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการ พร้อมทั้งปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นต้นแบบในการยึดถือปฏิบัติ
- 5.ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการนำเอาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม และสร้างสำนึกในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ไปจัดทำเป็นหลักสูตรและสอดแทรก เนื้อหาบูรณาการให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหาร โครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกในความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมและเกิดสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินการจัดกิจกรรม

2.ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณลักษณะในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

3.ควรศึกษาผลกระทบของการจัดกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณลักษณะในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ในลักษณะและรูปแบบอื่น เพื่อให้มีวิธีการที่หลากหลาย

4.ควรศึกษาความร่วมมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างคุณลักษณะในความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

5.ควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คงคา จุลกิจวัฒน์. (2547). การประเมินผลโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน “พาลูกไปทำบุญ” ของโรงเรียนบ้านบ่อระแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=8061>. (19 สิงหาคม 2550).
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2554). การวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล. ในวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปีที่ 6 (17): 31-42.
- มนัสสินี ดาวแดน. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 37 จังหวัดแพร่. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปีที่ 6 (ฉบับที่ 16) : 98.
- สมพร ทัพมงคล (2555). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. สารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. ปีที่ 2 (2):103-112.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). นโยบายและกลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2550. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี. (2539). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกฤษฎามนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**

แห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.

สำราญ มีแจ้ง. (2544). **การประเมินโครงการทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : นิชนแอตเวอร์
ไทซ์กรุ๊ป.

Brothers, J. (2004). **Find the good in your family.** (Online). Available :

http://archive.parade.com/2004/0307/0307_good_in_family.html. (7 March 2004).

Ikemoto, T. (1996). **Moral education in Japan ; Implications for American Schools.**

(10 May 1996).
